

Samet na školách

**DÍKY
ŽE MŮŽEM**

JAK NA FESTIVAL?
pro základní školy

Každý rok si 17. listopadu připomínáme den, který zásadně proměnil naši společnost, sametovou revoluci. Děti a mladí lidé dnes vyrůstají ve světě, kde jsou svoboda slova, možnost volby i občanská práva samozřejmostí. Právě proto je důležité připomínat si, že tomu tak vždy nebylo, a že za svobodu bylo třeba bojovat.

Samet na školách je vzdělávací program, který dává školám možnost mluvit s dětmi o hodnotách demokracie, odvaze a aktivním občanství. Nabízí prostor pro tvořivost, diskusi i zábavné formy učení. Ale nejde jen o dějiny. Samet na školách otevírá i témata, která jsou:

aktuální a blízká dnešní generaci, například:

- **mediální a finanční gramotnost,**
- **životní prostředí,**
- **lidská práva nebo svoboda slova**

Učí děti přemýšlet, tvořit, ptát se a hledat odpovědi.

Jednou z možností, jak se do programu zapojit, je uspořádat tzv. **Sametový festival**, který dětem umožní zažít dějiny jinak než jen z učebnice. Na středních školách si tento formát často připravují sami studenti, ale princip lze snadno přenést i na základní školy. Zde festival obvykle připravují učitelé – například formou tematického dopoledne, besedy s pamětníkem, promítání filmu, výtvarné nebo čtenářské dílny, rozhlasového vysílání nebo společného happeningu. Děti si tak zábavnou formou prohloubí porozumění hodnotám svobody a občanské angažovanosti přiměřeně svému věku.

Záleží jen na vás, jak se do Sametu zapojíte. Můžete uspořádat:

- **jeden tematický den,**
- **celotýdenní miniprojekt,** nebo využít
- **hotové materiály a aktivity,** které vám poskytneme

Zapojení do projektu Samet na školách pomáhá dětem pochopit moderní dějiny skrze prožitek a zážitek, což je mnohem efektivnější než pouhé čtení z učebnice. Projekt je velmi flexibilní, můžete si vybrat jednodušší workshop nebo celý školní den věnovaný tématu. Kromě toho získáte podporu, potřebné materiály a inspiraci, díky nimž bude příprava jednodušší. Navíc se tím vaše škola může zviditelnit a podpořit své renomé, ať už jste z velkoměsta jako Praha, nebo z malé obce typu Kytlice.

Nezáleží na tom, jestli jste z velké městské školy nebo malé školy na vesnici. Každý zapojený žák je důležitý. Děkujeme, že do toho jdete s námi.

PLÁNOVÁNÍ

Při plánování festivalu je důležité zvážit několik aspektů. Především věk žáků, zda se jedná o první nebo druhý stupeň základní školy. Dále je třeba zohlednit časové možnosti školy, jestli je vhodnější uspořádat festival během jednoho dne, nebo jako týdenní miniprojekt. Neméně podstatná je také podpora ze strany učitelů, vedení školy a rodičů, tedy kdo všechno se bude na realizaci akce podílet a pomáhat.

TIPY NA JEDNODUCHÝ FESTIVALOVÝ DEN

Dopoledne můžete zahájit archivním videem, krátkým vyprávěním nebo společnou debatou na téma „Co se stalo 17. listopadu?“. Následovat může promítání filmu, rozhlasové okénko nebo krátká aktivita, která dětem přiblíží téma svobody, odvahy či nesvobody. Ve třídách pak žáci pracují na různých úkolech – mohou tvořit plakáty, koláže, psát krátké zprávy z budoucnosti či minulosti, vystřihovat z novin nebo třeba kreslit, co si představují pod slovem „svoboda“. Pokud máte k dispozici příběh pamětníka (osobně nebo z platformy Paměť národa), můžete ho využít jako podklad pro další práci. Všechny aktivity je možné začlenit do běžné výuky (výtvarky, češtiny nebo občanské výchovy) a nevyžadují žádné speciální dovednosti ani složité přípravy.

Odpoledne je pak ideální čas na jednoduché sdílení toho, co děti vytvořily. Uspořádejte malou výstavu na chodbě, ve třídě nebo v tělocvičně. Stačí vystavit výtvarné práce nebo tematické plakáty. Pokud chcete zapojit rodiče, můžete je na výstavu pozvat, třeba i neformálně při vyzvedávání dětí. Prostor lze doplnit o diskuzní kruh, děti si mohou sednout do kruhu a říct jednu věc, která je během dne zaujala, nebo odpovědět na otázku „Co pro mě znamená svoboda?“. Nemusíte nic moderovat, stačí být u toho.

Máte-li dramatický kroužek nebo šikovné recitátory, mohou si připravit krátké vystoupení. Například přednes dopisů z minulosti, jednoduchou scénku, nebo třeba dramatizaci rozhovoru s pamětníkem. Pokud takový kroužek nemáte, můžete zkusit jednoduchou hru na role. Děti si představí, že žijí v době, kdy nemohou říct svůj názor, a zkusí popsat, jak by se cítily. Taková aktivita může proběhnout i ve skupinkách nebo formou výstupu na papír.

I malý festivalový den může být silným zážitkem, a často stačí jen dobře využít to, co už ve škole máte.

MATERIÁLY A PODPORA OD SAMETU

Na nic nemusíte být sami – připravili jsme pro vás sadu materiálů, které vám pomohou snadno se do Sametu zapojit.

K dispozici budete mít:

- **pracovní listy,**
- **videa, návody,**
- **inspirativní scénáře hodin i**
- **jednoduché výukové aktivity,** které jsou přizpůsobené různým věkovým skupinám i předmětům

Najdete mezi nimi například tipy na to, jak začít diskusi s dětmi o svobodě, jak s nimi pracovat s pamětnickým příběhem nebo jak jednoduše zařadit téma do výtvarné výchovy, češtiny nebo občanské výchovy. Scénáře vám ulehčí přípravu a umožní realizovat aktivitu i s minimem času.

Materiály vám pošleme včas a přehledně, nic nemusíte složitě vyhledávat. Navíc se můžete přihlásit k odběru **newsletteru**, který vám během podzimu pravidelně přinese další nápady, novinky a inspirace od jiných škol.

SDÍLEJTE, CO SE POVEDLO

Po uskutečnění festivalu nezapomeňte sdílet, jak se vám akce povedla. Pošlete fotky nebo krátké shrnutí, které rádi zveřejníme na webu nebo na sociálních sítích. Označte nás na Instagramu a my vás rádi podpoříme i tam.

[instagram.com/dikyzemuzem_vzdelavat](https://www.instagram.com/dikyzemuzem_vzdelavat)